

No. ....

9 Mayıs 1967

Ülke (Ankara)

Korkunç dünyaların habercisi bir sanatçı

Erengönül, siyah beyazın dışındaki renkler bir gün solacak ve susacaktır. Ben bütün renklerin kemirildiğine inanıyorum

28. Devlet Resim ve Heykel Sergisine bir daha gittim. Çeşitli sanat anlayışlarının çizgileri ve renkleri içinde sanatın sırrına ve güzelliğine erişmek için çabalar harcamış ikiyüze yakın sanatçının eserleri arasında dolaştım durdum.

Bunların arasından bir gravür bana seslenip duruyordu. Serginin yetmiş numaralı eseri idi bu. «Zeus ve Metamorfoz» adındaki bu 0.27x0.57 boyunda küçük eser, insanların bilinç altındaki karanlık çizgilerin düğümlerinde boğulmuş, boğulmuşta aydınlığa çıkıvermek üzere iken yine bilinç altının karanlıklarında kayboluvermiş gibiydi.

Korkunç dünyaların, korkunç insanları; korkunç insanların, korkunç ilâhları; korkunç ilâhların, korkunç yetenekleri; korkunç yeteneklerin, korkunç hoşgörülükleri birbirine karışmıştı bu eserde.

Esere bakınca insanın içi kararıyor, boğuntuya benzer bir şeyler düğümleniyordu insanın boğazında. Bu karanlık yapının sanatçısını merak ettim.

Sabiha Erengönül'dü. Selânik Caddesindeki Sümerbank'ın halıcılık bölümünde çalışıyordu. İstanbulluydu. 1941 de doğmuştu. Orta ve lise öğrenimini İstanbul'da yapmış, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunu bitirmişti. Şimdi Sümerbank'ın halıcılık bölümünde çalışıyordu.

Başka eserlerini de gördük Sabiha Erengönül'ün. Çok korkunç şeylerle dolu eserleri. İnsana ürküntü veriyor. Bir eseri üzerinde en az sekiz ay çalıştığını söyledi. Şöyle 10, 20 santimetre karelik küçükük kâğıt parçaları üzerine nokta nokta, çizgi çizgi döktürülmüş kocaman kocaman birer cehennemdi bunlar. Gâh kendi kendini yakıyordu bu cehennemde. Gâh bütün insanların, bütün doğanın yandığını görüyorduk. Ya ilâhlar teker teker tahtlarından indirilmiş getirilmişti kâğıt üzerine. Ve bütün mutsuzluğu; ve bütün insanların umutsuzluğunu, kişi kişi, toplum toplum derleyip toparlayıp nokta nokta, çizgi çizgi anlattıktan sonra vakıveriyordu hepsini...

«Bu ülkede yaşayıp da insanın bövle olmamasına imkân yoktur» diyordu Sabiha.

Bu konu ve katı kötümserliğin adına «Fantastik Realizm» diyordu:

«En büyük sevginin, sevincin sonunda ıstırap gördüm. Bunlar bizzat aklımın gravürleridir.»

Genç sanatçı Sabiha Erengönül

sanatında fikir ve ruh alabildiğine hürdür, özgürdür, işlektir. Benim fantastik yönüm, söylemek istediğimi gizlemekten çizmekle yürüyecek. Fantastik realizmde ruh ve madde arasında büyük sevgi, içtenlik, kaynasma ve hissoluş istiyorum. Bu düzeydeyim ve özgürüm. Formların, spontane olmayıp düşünülerek konulmuştur. Resimlerim hayatı anlatmak ve anlamaya çabasını anlatır. Bunun için tesadüf aptresini tanıyorum. Tesadüs aptresine hiç saygı duymuyorum» diyor.

Sabiha, kendini gravüre ve siyah beyaza iten nedenleri de bulmuş:

«Gravür söylenecek sözün, plâstik unsurlarla en iyi anlatılmasıdır, bence. Ayrı, özgür, müzik gibi içtenliktedir. Ne istersen sakkadık söyleyebilirsin gravürde. Siyah - beyaz daha etkili ve daha arındırıcı. Siyah bir öz olumdur. Bütün renklerin koyusu sivahta bitiyor. Bir de renk tayfını göz önüne getirelim. Burada bir kurs üzerine yedi ana rengi koyalım ve hızla çevirelim. Hani şu hıldığımız deney bize bevaızı verecektir. Bevaız bütün renkleri kapsar. Bevaız bütün renklerin bir toplamı, bir somucudur. Bunun için siyah - beyaz daha etkilidir. Arındırıcıdır. Siyah - beyaz, duyabilenler için büyük taddır. Avıklanmıştır. Direkt ve sağlamdır. Köktür ve yapımıdır. Gravürle ben sonucu anlatıyorum. Siyah - beyazın dışındaki renkler bir gün solacaktır ve susacaktır. Bütün renklerin kemirildiğine inanıyorum. Ve yine bir gün gelecek renkler bitecektir. Havat çizgiler tutunur. Çizgiler kacamaksız, dürtüst ve inandırıcı bir teknik imkândır. Ve çizgilerde de siyah - beyazın hikâvesi vardır.»

Sabiha Erengönül Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunda öğrenmiş gravürü. Serbest Resim Focası Avusturyalı Anton Lehm'den öğrenmiş. Öğretmeni, Güzel Sanatlar Atölyesi Şefi Mustafa Ather'den de çok şeyler öğrendiğini söylüyor.

Şimdiye kadar İstanbul Şehir Galerisinde, İstanbul'da Türk - Alman Kültür Merkezinde, Antalya Şehir Galerisinde kişisel sergilerini açmış. Tatbiki Güzel Sanatların bir çok grup sergilerine katılmış.

Merkezi Nuppertal'de bulunan Ring Bildender Klünteler (RBK) grubunun Türkiye'deki tek aktive üyesi. Ağustosta Almanya'da Wuppertal'de bir sergiyi açılacak.

Sabiha Erengönül'ün suluboya ve yağlı boya eserleri de var.